

BRON 2

De menselijke prijs voor Fort Europa

Schendingen van de mensenrechten van migranten en vluchtelingen aan de grenzen van Europa Amnesty International

Elk jaar proberen duizenden migranten en vluchtelingen Europa te bereiken. Sommigen van hen proberen te ontkomen aan schrijnende armoede; anderen zijn op de vlucht voor geweld en vervolging. Tijdens hun reis zijn ze aan grote gevaren blootgesteld. Sinds 2000 zijn naar schatting ten minste 23 000 mensen omgekomen toen ze probeerden Europa te bereiken.¹ Maar ook voor degenen die wel de grenzen van de Europese Unie (EU) weten te bereiken, is de veiligheid allerminst binnen handbereik.

De EU en haar lidstaten hebben een steeds onneembardere vesting gebouwd om illegale migranten te weren – ongeacht hun motieven en de wanhopige maatregelen die velen bereid zijn te nemen om de Europese kust te bereiken. Om haar grenzen te "verdedigen" heeft de EU geavanceerde bewakingssystemen gefinancierd, financiële steun verleend aan lidstaten die zich aan de buitengrenzen bevinden (bijv. Bulgarije en Griekenland) om hun grenzen te versterken, en een agentschap opgezet om een Europees team van grenswachten te coördineren voor de bewaking van de grenzen van de EU.

Een aantal lidstaten neemt eigenhandig drastische maatregelen om de komst van illegale migranten een halt toe te roepen. Migrant en vluchtelingen worden onrechtmatig verdreven uit Bulgarije, Griekenland en Spanje, zonder toegang tot asielprocedures en vaak op een manier waardoor ze groot gevaar lopen. Ze worden slecht behandeld door grens- en kustwachten. Daarnaast gebruiken sommige lidstaten het dreigement van langdurige detentie als afschrikmiddel voor de mensen die overwegen naar Europa te komen.²

Vluchtelingen zijn mensen die hun eigen land ontvlucht zijn omdat ze een gegronde angst hebben om vervolgd te worden en hun regering hen niet kan of wil beschermen. **Asielprocedures** zijn in het leven geroepen om te bepalen of iemand voldoet aan de juridische definitie van een vluchteling. Als een land iemand erkent als vluchteling, geeft het deze persoon **internationale bescherming** in plaats van de bescherming die het land van herkomst had moeten bieden.

Een **asielzoeker** is iemand die zijn/haar land heeft verlaten in de hoop op bescherming, maar nog niet is erkend als vluchteling. Zolang de asielaanvraag in behandeling is, mogen asielzoekers niet worden gedwongen om naar hun land van herkomst terug te keren.

De maatregelen van de EU eindigen niet bij haar grenzen maar werken tot ver in de buurlanden door. De EU en haar lidstaten hebben geprobeerd een bufferzone te creëren door samenwerkingsovereenkomsten aan te gaan met buurlanden om de illegale migratie richting Europa tegen te houden. Ze hebben opvang- en detentiecentra gefinancierd voor migranten en vluchtelingen in landen waar ernstige twijfels bestaan over toegang tot asielprocedures in detentie, zoals in Turkije en Oekraïne.³ Ze hebben overnameovereenkomsten getekend met landen van herkomst en doorreis, waardoor de mensen die Europa weten te bereiken gemakkelijker kunnen worden teruggestuurd.

De mythen

Sommige mensen in de EU en de media hebben geprobeerd een steeds strikter migratiebeleid te rechtvaardigen met het argument dat Europa in verhouding te veel vluchtelingen en migranten te verwerken heeft. Ook wordt vaak aangevoerd dat de overgrote meerderheid van de mensen die Europa illegaal binnenkomen economische migranten zijn.

De feiten

De meeste vluchtelingen op de wereld verlaten hun regio van herkomst niet. Aan het eind van 2013 waren de landen met de meeste vluchtelingen Pakistan, Iran, Libanon, Jordanië, Turkije, Kenia, Tsjad, Ethiopië, China en de VS.⁴

Sinds het begin van de crisis in Syrië zijn meer dan 2,8 miljoen Syriërs hun thuisland ontvlucht – meer dan de helft daarvan zijn kinderen.⁵ Eind april 2014 hadden slechts 96 000 van hen Europa bereikt, op zoek naar bescherming.⁶ In 2013 kwam 48 % van alle illegalen en 63 % van alle mensen die illegaal over zee aankwamen uit Syrië, Eritrea, Afghanistan en Somalië, landen die verscheurd worden door conflicten en massale schendingen van de mensenrechten.⁷ De meerderheid van de mensen die deze landen ontvluchten, is duidelijk op de vlucht voor geweld en vervolging en heeft dus op het eerste gezicht internationale bescherming nodig.

Deze maatregelen, waarvan de doeltreffendheid om illegale migratie naar Europa een halt toe te roepen op zijn minst twijfelachtig is, veroorzaken menselijk lijden en kosten mensenlevens.⁸ Aangezien veiligere routes naar de EU worden afgesloten met hekken, meer toezicht en de inzet van steeds meer veiligheidstroepen, worden mensen gedwongen om nog gevaarlijkere routes te nemen, soms met alle tragische gevolgen van dien. Vrouwen, mannen en kinderen verdrinken op zee of stikken in vrachtwagens. Ze krijgen te maken met geweld aan de EU-grenzen en het recht op het aanvragen van asiel wordt hun ontnomen. De mensen die de EU willen binnenkomen, stranden in landen als Libië, Marokko, Oekraïne of Turkije, waar hun rechten in het geding zijn. In deze landen kunnen ze te maken krijgen met ontberingen zonder dat ze toegang hebben tot sociale en economische rechten, of worden ze geconfronteerd met geweld of zelfs marteling.⁹

Al dit beleid en deze praktijken binnen en buiten de grenzen van de EU worden in dit verslag samen "Fort Europa" genoemd.

Volledig verslag: [The Human Cost of Fortress Europe](#) (geraadpleegd op 7 mei 2015)

¹ Deze schatting is berekend met gegevens die zijn verzameld door journalisten als onderdeel van het project "The Migrants Files", zie: <http://www.journalismfund.eu/migrants-files> (geraadpleegd op 7 mei 2015).

² Verlengde en willekeurige detentie in erbarmelijke omstandigheden is bijvoorbeeld een speerpunt in het Griekse beleid op het vlak van migratiebeheersing. Voor meer informatie over de detentie van migranten en asielzoekers in Griekenland, zie het verslag van Amnesty International "Frontier Europe: Human rights abuses on Greece's border with Turkey" (juli 2013). Op 20 maart 2014 bracht de Raad van State van Griekenland een advies uit dat de detentie van migranten voor onbepaalde duur mogelijk maakt (Advies 44/2014). Dit advies, dat later werd overgenomen door de minister van

HUIS VAN DE EUROPESE GESCHIEDENIS

Openbare Orde en Civiele Bescherming door middel van een ministerieel decreet, luidt als volgt: als een gedetineerde niet binnen achttien maanden (de uit hoofde van de EU-wetgeving maximaal toegestane periode voor bewaring met het oog op verwijdering) kan terugkeren vanwege zijn/haar weigering om mee te werken met de Griekse autoriteiten, kan de bewaring na achttien maanden worden voortgezet. Dit druist duidelijk in tegen de Europese terugkeerrichtlijn (Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven) en vormt een schending van de internationale mensenrechtenverplichtingen van Griekenland.

³ Zie bijvoorbeeld Jesuit Refugee Service, "No Other Option: Testimonies from Asylum Seekers Living in the Ukraine" (juni 2011); ECRE, "Detention of Migrants in Ukraine" (oktober 2010); en het projectinformatieblad voor de oprichting van opvang- en verwijderingscentra in Turkije, beschikbaar [via deze link](#) (geraadpleegd op 20 juni 2014). Voor informatie over de omstandigheden van bewaring in Turkije, zie het onderdeel "Trapped in Transit." Voor Oekraïne, zie het verslag van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen (UNHCR), "Ukraine as a country of asylum: Observations on the situation of asylum-seekers and refugees in Ukraine", juli 2013.

⁴ UNHCR, Global Trends 2013, 20 juni 2014.

⁵ UNHCR Syria Regional Refugee Response (portaal over de vluchtelingensituatie in Syrië), [hier](#) beschikbaar (geraadpleegd op 7 mei 2015).

⁶ E-mailcorrespondentie met de UNHCR (20 mei 2014).

⁷ Jaarlijkse risicoanalyse 2014 van Frontex, 14 mei 2014.

⁸ Volgens de jaarlijkse risicoanalyse 2014 van Frontex steeg het aantal mensen dat in 2013 illegaal Europa binnenkwam met bijna 50 % ten opzichte van 2012.

⁹ Zie de volgende publicaties van Amnesty International: "'If an African dies here, no one cares' – abuses of migrants and refugees in detention in Libya" (december 2013); "'Scapegoats of Fear: Rights of Refugees, Asylum-Seekers and Migrants Abused in Libya" (juni 2013); "Seeking Safety, Finding Fear: Refugees, Asylum seekers and migrants in Libya and Malta" (december 2010); "SOS Europe: Human Rights and Migration Control" (juni 2012); "Frontier Europe: Human Rights abuses on Greece's border with Turkey" (juli 2013); "An International Failure: the Syrian Refugee Crisis" (december 2013); "Refugees in Bulgaria trapped in substandard conditions" (december 2013). Zie ook: "Ukraine as a country of asylum. Observations on the situation of asylum-seekers and refugees in Ukraine" (juli 2013), en Raphi R. Rechitsky, "Refugee Migration to Ukraine and the Geopolitics Of Control At Europe's Eastern Borders", 1 april 2013, Fahamu – nieuwsbrief over rechtshulp aan vluchtelingen.